

จดหมายข่าว

ฉบับที่ 4

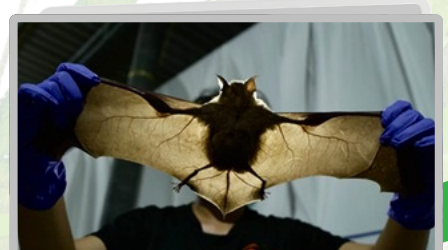
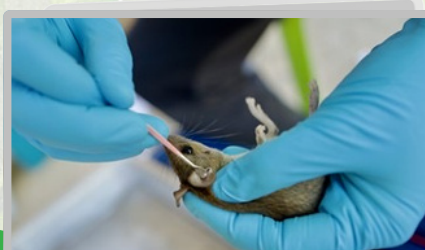
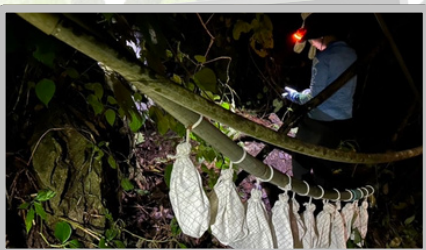
มกราคม 2568

ทีมวิจัยโครงการ PANDASIA ดำเนินการเก็บตัวอย่างสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยงในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและเชียงราย ในปี 2567

ทีมวิจัยด้านสัตว์ ชูตงานที่ 2 (Work Package 2, WP2) ของโครงการ PANDASIA นำโดย น.สพ.ดร.บริพัตร ศิริอรุณรัตน์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและเชียงราย ในปี 2567 โดยทีมวิจัยภาคสนามนำโดย รศ.ดร.ประทีป ดั่งแคว จากคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผศ.ดร.อิงอร ไชยยศ จากสาขาวิชาเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผศ.ดร.กิตติพงษ์ ฉายศิริ จากคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล ผศ.สพ.ญ.ดร.สุภาเพ็ญ ศรีพิบูลย์ คณะสัตวแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นอกจากนี้ สพ.ญ.ดร.วัลยา ทิพย์กันทา และ สพ.ญ.ดร.วไลมาศ ใจรัก จากองค์การสวนสัตว์ รวมถึง น.สพ.ไพศิลป์ เล็กเจริญ สัตวแพทย์ ระบาดวิทยา ได้ร่วมดำเนินการเก็บตัวอย่างในภาคสนามครั้งนี้

ทีมวิจัยได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างสัตว์ป่าจากแหล่งที่อยู่อาศัยที่หลากหลาย รวมถึงพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่บ่อขยะ และพื้นที่บ้านเรือน ในพื้นที่ศึกษาจังหวัดจันทบุรี นอกจากนี้ มีการเก็บตัวอย่างในอำเภอโป่งน้ำร้อนและสอยดาวในช่วงฤดูแล้ง ระหว่างวันที่ 2-8 เมษายน 2567 และดำเนินการเก็บตัวอย่างในอำเภอเวียงแก่นและแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 21-29 เมษายน 2567 ทีมวิจัยได้เก็บตัวอย่างจากช่องปาก ทวารหนัก ตัวอย่างเลือด และอื่นๆ จากค้างคาว 178 ตัว สัตว์ฟันแทะ 172 ตัว สัตว์เลี้ยง 161 ตัว (สุนัขและแมว) และสัตว์ป่าชนิดอื่นๆ อีก 15 ชนิด (เช่น กระแต กระจ๊อน กระรอก และอีเห็น เป็นต้น) ในช่วงฤดูฝน ทีมวิจัยได้ดำเนินกิจกรรมการเก็บตัวอย่างที่อำเภอโป่งน้ำร้อนและอำเภอสอยดาว ในจังหวัดจันทบุรี ระหว่างวันที่ 8-15 กรกฎาคม 2567 โดยทีมวิจัยได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างที่อำเภอเวียงแก่นและอำเภอแม่ฟ้าหลวง ในจังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 18-26 ตุลาคม 2567 โดยทางทีมวิจัยได้เก็บตัวอย่างที่คล้ายกันจากค้างคาวจำนวน 234 ตัว หนู 132 ตัว สัตว์เลี้ยงในบ้าน 155 ตัว (สุนัขและแมว) และสัตว์ป่าชนิดอื่นๆ อีก 9 ชนิด (เช่น กระแต กระจ๊อน และนก เป็นต้น) ตัวอย่างทั้งหมดถูกส่งไปยังห้องปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อตรวจหาเชื้อไวรัส

นอกจากนี้ ทีมวิจัยสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังได้ดำเนินการลงพื้นที่เก็บตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ในช่วงฤดูฝน ระหว่างวันที่ 13-23 สิงหาคม 2567 โดยได้เก็บตัวอย่างยุง แมลงวัน และ ทากดูดเลือด นอกจากนี้ ได้มีการเก็บตัวอย่างยุงเพื่อประเมินว่า บทบาทเป็นตัวกลางในการแพร่กระจายเชื้อไวรัสของยุง รวมถึง การเก็บตัวอย่างแมลงวัน ทากดูดเลือด และยุงที่ดูดเลือดแล้ว เพื่อวิเคราะห์ DNA สิ่งแวดล้อม (eDNA) ในการตรวจสอบว่า แมลงเหล่านี้ดูดเลือดจากสัตว์ชนิดใด โดยทีมวิจัยจะใช้ข้อมูลนี้ เพื่อประเมินความหลากหลายของสัตว์ในพื้นที่ ทั้งนี้ ในการเก็บตัวอย่างครั้งนี้ ทีมวิจัยได้เก็บตัวอย่างยุงจำนวนทั้งหมด 8,439 ตัว (โดยมียุงที่ดูดเลือดแล้ว 37 ตัว) แมลงวัน 1,771 ตัว และ ทากดูดเลือด 2 ตัว โดยตัวอย่างทั้งหมดนี้จะถูกนำไประบุชนิด สายพันธุ์และเก็บไว้ที่ห้องปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อทำการตรวจหาเชื้อไวรัสต่อไป

การเก็บตัวอย่างสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังครั้งนี้ นำโดย ดร.ฮานส์ เจ. โอเวอร์การ์ด หัวหน้าโครงการ PANDASIA นำทีม พร้อมด้วย ดร.รีเบก้า บราวน์ จากมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์แห่งชีวิตแห่งนอร์เวย์ ทีมวิจัยนักกีฏวิทยาการแพทย์จาก มหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมถึงนักกีฏวิทยาในพื้นที่ ผู้แทนจากศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลง ผู้ช่วยภาคสนามด้าน กีฏวิทยา และนักศึกษาปริญญาโทจากคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ร่วมการเก็บตัวอย่างครั้งนี้

